

IL BORMA

TA'L

GIARA

FARSA IN UN ATTO

DI

G. V. ARDUINO.

9700
177
B 205
A

153842

A. AQUILINA & CO.

58 Strada Reale e 118 Strada Vescovo.

12.15

IL BORMA

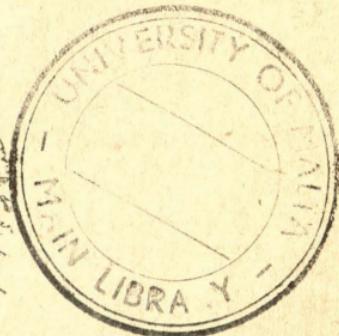
TA' L

GIARA TFUH IZIED

FARSA IN UN ATTO

LIBERA TRADUZIONE DI

C. P. Arduino.

Tip. F. G. Caruana & Co.
SLIEMA-MALTA.

PERSONAGGI.

TEMISTOCLE.

EMILIA, *sorella di*

GIULIO.

ORTENSIA, *sua moglie.*

TEODORO, *notajo.*

SALVU, *servo di Giulio.*

L'azione succede in un casino di campagna in
casa di Giulio.

FA-BISOGNO.

Camera elegante, in fondo porta con sfondo di giardino.

Porte laterali.

Pianoforte con musica sopra.

Due Tavolini.

Sei Sedie.

Una Poltrona.

Carta, Penne e Calamajo.

Un Campanello.

L' occorrente per far colazione.

Un Orologio d' oro per Giulio.

Un — detto — do. per Temistocle.

Bastone con pomo dorato pel Notajo.

Oeckiali e Carte diverse per detto.

IL BORMA TA'L GIARA IZIED TFUH.

ATTO UNICO.

---

*Camerà terrena, porta in mezzo con sfondo di giardino,
porte laterali, pianoforte, poltrona, sedie,
recapito da scrivere ecc.*

SCENA PRIMA.

Ortensia ed Emilia.

Ort. Kalbech nisthajla keghda thabbat, hux tas-seu ?

Em. Uisk !

*Ort. Nista nahseb ! Taf li daca li għandu icun zeugech
kighed f' dich il camra, u li inti għad ma raitu katt.*

*Em. Sbejah ?... spiritus ?... incun felici mighu ? dauna
huma il mistoksjet li nagħmel lili stes sicuit.*

*Ort. Emilia?... Irgiel collha chem huma ghandom xi
debbulizza, li bigha ahna in-nisa nistgħu immixxiu-
ghom min imniehirom chif irridu... id-difficili hu illi
tindovna liema hi... Hares, Giuliu huc chiex ighaddi
ta disculu, u issa ma jarax hlief b' ghaineja, u taf il
ghaliex ?... ghax sibt il mez l' ingiagħlu jagħmel dac
l' irrlid jen.*

Em. Chellech tfeiku min dich il marda l' irid izeueg li l' cull hatt.

Ort. (*ridendo*) Tas-seu, donnu jagħli li hem xebbiet u ghuzzieb fid-digna.

Em. (*ridendo*) Nistħajlu phal dac il bniedem ti għaliex hu *corta vista* irid li culbatt igib in-nucciali—Nizel il belt għal affariet, u min floe spieċiaghom kagħad ijtef-iz-zmien biex izeueg lili bharr-regnanti, min għair ma naf li l' min seira niehu, u min għair katt il għarūs ma rani. Jena nibza li das-sur għarūs hu ponta u xei stupidu....

Ort. Min jaf!

Em. Xtek naf għala għadom ma kamux... ijdirli li hi hagia ridicula torkod daks hech!

Ort. Ma int ma tirragiunax! Uaslu 'l bierah f' nofs il-leil, ir-ragel tighi biex ma ihallihx uahdu baka mi-ghu, u chif kalli Salvu, damu uisk ma rakdu. Imbagħit int tara li jen għandi premura?... Eppure illi ma nara ir-ragel tighi hames gimħat.

Em. Ma dac hu ir-ragel tigħech.

Ort. Ragiuni icbar.

Em. U jen għadni ma raitu katt! Issa seira nithol indok il *pianoforti* u indok tant kauui, li hech lu ma iħumx voldiri trux... u allura ma nizzeugiux. Ah! gei hia uahdu!

SCENA II.

Giulio, e dette.

Ort. (*andandogli incontro*) Giulio?

Giu. (*abbracciandola*) Ortensia? Xi piacir tghannak li l'martech uara hames gimħat li tcun ilech ma tara-ġha! Buon giorno, Emilia.

Em. Buon giorna, Giuliu. U l' gharus tighi fein hu ?

Giu. Ghadu rieked: povru giuvni, għad ankas ma ilu sagħtei li rakad....

Em. Ma șatax jorkod ghax chien kighed jahseb fia ?

Giu. M'hux précisament hech !... ma sab ruhu hazin fis-sodda, u chien igħeid dejem illi is-sodda tighi hi ahiar min tighu, chelli incedilu l' im-hadda tighi, ghax tighu kal li hi radba uisk.... imbagħt ragia ried l' im-hadda tighu min gidid.

Em. Mela ma jaðxf x'jeu irid ?

Giu. Dan appuntu id-difet li għandu, il gen tighu ! Irid dejem dac li ma icollux; ma okghod sgura, li b' dal carattru hech stramb, jech tagħraf tmurlu teun uisk felici mighu. Uisk signur, tajeb, onest.... u isir amabili phali.

Ort. Puh !

Giu. X' iebu ?

Ort. Xei... għeiddi fuu, chif fi zmien hech kasir irrank-għajnej daz-zu jeg ?... ghaliex il littri tigħeħ huma tant-ksar....

Giu. Iffigura... ma nispicciau malair, ghax chiecu ritu li ma jaracomx, kabel ma nirrangia l' i batteri tighi.

Em. X' i batteri ?

Giu. Meta icun il uakt teunu tafu colloxx.... forsi dan li irrid nagħmel hu hsieb ta ibleħ, ma hem bżonnū għal-felicità tigħeħ u ta Temistocle.

Em. Min hu dan Temistocle ?

Giu. Il għarġus tigħeħ... Ma nahsbu għal iuteressanti. Temistocle chien uħed mi l' iċċbar ħbieb tighi, konna immorru li scola flimċhien; u issa geddiđt l' amicizia fid-dar ta Marmaran... tiftaeru ?... dac li ried iż-zeugech, Marmaran ?

Ort. Dac li għandu imnieħru iħares il-fuk... il-ghalech Emilia ma rieditux.

Giu. Imnieħer Marmaran hu sabih... nahilfu fuk imnieħri! Eppure già cont sejer illesti għal biex inzeu ġiulech, filli giè Temistocle, u chif sama id-discors tagħna, nied iżżeżeugech hu... għal-xei għettlu li ahiar ja-rac kabel, biex jara jech təġħibux, oħbo! Chifra il-li Marmaran lest biex iżżeżeugech, talabni formalment lileħ, giaghali nichħeb id-domanda fi 'l littra, u ma' l-littra stes chelli nitlak għal-hau mighu.

Ort. Dan insejħalu bniedém stramb!

Em. U jen insejħalu migejnun!

Giu. Iscot! ijdirli li kighed nisimghu ijsghol... x'sogħla nobbili għandu!... gei hau sgurament.

Em. Issa ippresentahuli.

Giu. Le, m'hux għal issa, imħabba fi 'l mishut carattru tighu... imbagħi għadni ma irrangiaic il-batterii tighi.

Ort. Ma trid tgħeidilna?...

Giu. Min hau u ftit iħor teunu taħsu collo... imma mar-ride li jaracom għal issa. Morru, isa, morru li ma jaracomx!

Ort. Niccontentauh. (*a Emilia*)

Em. Assolutament irid joktolni bi 'l curzitá (*parte con Ortensia*)

Giu. Ah, marru fi 'l uakt!... Haun hu.

SCENA III

Temistocle, *e detto.*

Giu. Għandek-tcun irkadt tajeb, eh?

Tem. Hech, hech! (*sbadiglia*) Inti irkadt ahiar minni... Xtek norked phalech!... sa bdeit tonħor!... sħailtech bakra... rid nagħmel phalech... ma staite..

inti cont izied commodu minni... is-sodda tighi chinet
izied jebsa. (*sbadiglia*)

Giu. Inti ghazilta.

Tem. Jena dejem naghzel lagħar! Ma is-signura us-si-
gnurina feinhom?

Giu. Hargiu fi l'ghodu emieni... marru jagħmlu passi-
giata... inti komt tard, dal hin nissoponi saru.... (*ca-
va l' orologio*)

Tem. Oh, xi gmiel ta arloig! xi gmiel ta *cilindru*!... fei
il mnighel mort xtrait da l' arloig hech sabih?

Giu. Sbeħha din! Min għand l' arluggiar.

Tem. Imur tajeb, eh?

Giu. Le, imur lura.

Tem. Jogħgibuni dauc l' arloggi li imorrn lura... ghax
ma igiagħluex tixieħ fis... Trid tibdlu ma tighi?

Giu. Le, le, ghazis uisk għandi.

Tem. Allura islifuli... jena nisilfech xi hag' ohra... nisil-
fech l' umbrella.

Giu. Għandi tlieta.

Tem. Allura nixtri uihed phalu, min f' loc dan... (*ca-
vando l' orologio*) ara chem hu ichreh!

Giu. Anzi ma ijstax icun isbah!

Tem. Ijsta icun, ma lili jogħġiobni izied tigħeħ.

Giu. (*indispettito si volta*) Uff!

Tem. Oh, xi gmiel ta giacchetta għandech!... chem hi
mehiuta tajeb!... x' tifsila!... Hallini nippruvagħha ftit.
(*prendendolo per le falde*)

Giu. La tanc tigibed il fald iż-żgħix iggiaghlan nibka bi
il gilech. Jech toħġġiboc natijelech. (Meta tikdiem.)
Frattant sa tigi l' mara tighi u oħti; eja nagħmlu
colazion.

Tem. Chif!... is-signuri ma jagħmlux colazion magħna?

Giu. Le, spicciau cmieni.

Tem. Seuua, jogħgiobni! Xtek li anche jen għamilt colazion cmieni... hagia chiesha li tiekol da 'l hin.

Giu. Aghmel chif joghgiboc, eul x' hin trid int... u jen nagħmel colazion x' hin jogħgiobni.

Tem. Le, le, la sejer tiekol int, niecol jena ucol... irrid nagħmel dac collu li tagħmel int.

Giu. Salvu, Salv?

SCENA IV.

Salvu, e detti.

Salv. Signur?

Giu. Għiblna malair il colazion.

Salv. Chien già lest, signur. (*portando la colazione*)

Tem. (*guardando Salvu*) Oh, x' seftur dana! Tidher il bzulia fuk uiccju! Ragel phal dan ijsua tesor. X'is-mech, nieħdoc mighi... cheñn għandek fix-xiar hau?... jena natich id-doppiu... ftehimna?... nieħdoc mighi.

Salv. Chif, signur?

Giu. X' it-toroc kighted tgħid? Drait bih jen, u inzommu għalia.

Tem. Jena ineedilech isued zghir li chelli intenzjoni ingib mighi.

Giu. U mur għand il mnighel int u l' isued!

Salv. (*preparando la colazione*) (Ah! ah! irid jatini id-doppiu!... dan signur ijsfem!)

Tem. Chem jaf jaġħmel il meida!... fir-rhula biss tista tcun servut hech.

Giu. Aghmilli piacir la thassarlix is-sefturi! Mur Salvu, mur. (*Salv part*)

Tem. Chem hu rasu jebsa!... ma iride iciedijuli!... Ma jen marride icolli seftur iħor hlied dac... o almenu iħor

phalu... u jech għandu ommu u missieru...) Ghadom
haijn om u missier Salvu ?

Giu. U ja aghmel colazion ! (prende una sedia e va per sedere)

Tem. Ma ijmpurtax jech nokghod hau ? (mottendosi dove sedeva Giulio)

Giu. U okghiod fein joghgiboc (siedono) Xi trid... biceia serduk ?... liema naħha thob ?

Tem. Liema teūn... mighi la tagħmilx cumplimenti, tini dac li ma jogħġiobx lilech.

Giu. Beni, ja trid hech niehu 'l coxxia.

Tem. Appuntu dich li ridt jen... min dich ma nieħux.

Giu. (X' carattru mishut !) Ma jena cont sejer nehoda biex intighha lilech.

Tem. Tasseu ?... allura zomma int... il geunah thobbu ?

Giu. Uisk !

Tem. Allura tini 'l geunah... inhobbu uisk il geunah !

Giu. Ha. Anche ohti thob il geunah. (Inuakka id-di scors jen, la hu għadu ma kalli xei.)

Tem. (mangiando) Oh x' toghma !... x' tieba !

Giu. Evviva ! (bevono) Dac il povrn Marmaran sgur ijggennen meta ijsma li inti sejer tizzeuigia.

Tem. L' il min ?

Giu. L' ohti.

Tem. Oh, mela chien namrat minna seuua ?

Giu. Namrat migħinun.

Tem. Oh, Giuliu ! chem jen cuntent li taitni 'l preferenza...

Giu. Ma xi speci ta gen hu dan tighech, li jogħġibuc dejem il huejeg ta l' oħrain ? Jena ma iniex phalech, jena inhob dac collu li għandi... anche marti... toħġiġibni izied min-nisa collha.

Tem. Tasseu ?

Giu. U nispera li meta tizzeueg l' ohti icolloc li stess hsieb.

Tem. Altru !... ma gheidli... sbeilha ?

Giu. Ohti ?

Tem. Le, martech... jena ma naflex... izzeuigt phal pastas, il campagna, min ghair ma stedint lebda habib!... ippresentani lila ... għandi mit sena sa chem naragħa.

Giu. U anche l' ohti, eh ?

Tem. Inti felici mahha ?

Giu. Ah, uisk!... ma nistax inghemghem.

Tem. (con intusiasmo) Ma isa, mur għeidlila tigi !

Giu. U ohti ?

Tem. Ma fittex spiccia !

Giu. (Dejem li stess... eh, ma issa nitchelmu !)

Tem. Ma icciaklak feeruna !... u għeidlila li jena Temi-stocle li ma naflex, u li nixtiekk nafa !... (*spingendo Giulio che parte*) X' fortuna għandu da Giuliu li sab mara hech... f' laħħar x' meriti għandu ? leuel net ma hux sabih!... le, le, hech nirrifletti tajeb m' hux ichreh. (*guardandosi in uno specchio*) Xtek li chelli uiec Giuliu.., Xiaghru isbah min tighi... u imniehru hu imnieher griech... u jen kat ma stait icolli imnieher griech !

SCENA V.

Salvu, e detto.

Salv. Signur... voldiri ftehimna ?

Tem. Xi ftehimna ?

Salv. Mis-salariu doppiu li ituni hau... jen għandi erba bicciet fix-xiar, il cafè fi 'l ghodu bi crustina mixuja, il pranzu f' nofs inhar, u c-cena filghaxja... seira tċunli

vera uahda min daue l'iseihulom Cuccagna !
Tem. Cuccagna chif ?

Salv. Sigur jech nigi inservi lilech bi tmien bicciet fix-xiar, zeng cafejet b' par crustini mixuja, zeug pranzi, u doppia cena ?... daks barri sejer insir !

Tem. Ma chif ! tigi mighi min ghair lebda difficultà ?

Salv. Sigur !... Oh, ma geija is-signuri !

Tem. Geijn ?... u jena liebes hech !... inxid libsa ta Giuli. (*via a destra in fretta*)

Salv. Il gharusa geja u l'gharus sejer ! Min hech kighed nara li dac is-signar izied miginun min f' sessih.

SCENA VI

Giulio, Ortensia, Emilia e detto.

Ort. (*vestita con eleganza*) Le, Giuliu, ma ijcconvenix li jena nisseguitac f' did-dahka.

Giu. Hem bzom, Ortensia, kalbi.

Em. (*vestita modestamente con cuffia, chiavi al fianco.*) Din hi hagia li seira tiddivertini !... incun nista nara il gharus tighi phal chiecu mohbia... min ghair ma incun soggetta ghal cumplimenti tighu.

Giu. Chem int seira sbal !... bi l'gen li għandu, nagħmel imħatra rasi, li il cumplimenti tighu icun lilech biss. (*vedendo Salvu*) Bilhak, navzau li l'Salvu. Ersak iż-hau, Salv.

Salv. Hau, signur.

Giu. Iftah uidneich chem tista, u ftacar, li għal lum il marā tighi hi ohti, u ohti il mara tighi.

Salv. (*sorpreso*) Oh, signur !... da l'huejeg ma isirux !

Giu. Chem hu hmar da Salvu !... Irridu nagħmlu nassa.

Salv. Nassa ?... ma in-nassa issir bi l'kasab !

Giu. Ciaita, dahka, zuffettata !... finn ?

Salv. Ah, issa fimt.

Giu. La tinsiex l' issejah l' ohti, mara tighi.

Salv. Iva, signur... jen għandi insejħaj lis-signura oħtoe,
mara tighi...

Giu. Uf! chem hu stupidu dan Salvu!... għandek li 'l
Emilia isseihila Ortensia.

Salv. Iva, signur.

Giu. U li 'l Ortensia seihila Emilia.

Salv. Iva, signur.

Giu. Fimt issa?

Salv. Le, signur.

Giu. Ma chem hu ignurant dan Salvu!

Salv. Voldiri għandi insejħaj lilech signura Emilia?

Giu. Mur għand ix-xiaten!

Salv. Iva, signur.

Giu. Spiccia, u mur stahba fein il mnigħel trid, basta li
ma jarac hatt, inchella inċheccich!

Salv. Grazzi, signur! (Issa sejer immur norkod sa chem
ijjgiu ikaimuni.) (via)

Giu. U ahna nokogħdu attenti li ma nagħmlux xi hme-
ria! Inti Emilia hu aria svelta, ta mara mizzeugia in-
somma... U int, Ortensia, b' ghaineiħ baxxi, uiccech
b' aria ta inocenza, phal chif cont tagħmel meta conna
ninnamrau. Isa, attenti ghax gei.

SCENA VII.

Temistocle, e detti.

Tem. (vedendoli si ferma) Ah!

Giu. (presentando sua moglie) Nippresentalech l'ohti,
tista thares leigha chem jogħgiboc.

Tem. (fissando Emilia) U dich is-signura?

Giu. Il mara tighi.

Tem. (Ah ! caulata !... toghgiobni izied martu !)

Giu. (Chif kighed ihares leigha !) Haun hi ohti. (*Tem.* fissa sempre *Emilia*) Fimtni ? Haun hi ohti, sodisfatta, incantata mid-domanda tighech.

Tem. (freddamente) Oh ! xei, xei, Signura. (passando dinnanzi agli altri e andando da *Emilia*) Ijddispaci- ni uik min Giuliu li ma ippresentanix kabel li 'l fami- glia tighu... meta icolloc il fortuna li tipossiedi mara hech amabili, hech spiritusa, hech sabiha !...

Giu. (Fahhar, fahhar ghax kighed ittini gost !)

Tem. (Oh, chem hu felici !) (sospirando) Oh, Giuliu hu l' izied bniedem iffortunat f' did-dinia !

Em. Ma ijdirli, signur, li f' kasir zmien teun phal Giuliu.

Tem. (Oh, xi gmiel ta vuci !... ghanda 'l lehen tal Pa- repa !) Certament, signura....

Em. Ghax is-signurina ghamlet il hila tahha collha biex...

Tem. Sigur, sigur !

Giu. X' ijdirlech min ohti, eh ?

Tem. (senza guardarla) Sbeilha !

Giu. Eja immoru mara... jahtieg nistabilixxiu malair daz-zujeg, u inhallu lis-signuri gharajes jaghmlu fit ta'l conoscenza. (forte) Eja mara tighi.

Tem. Chif !... seirin ?

Em. Tibka mighech il gharusa.

Ort. (ridendo) (Ma tante hu gentili.)

Tem. (X' ijmpurtani mil gharusa !)

Giu. Habib, nauguralech fortuna u felicità.

Em. (Ma tas-seu, ma hu gentili xei !) (via con *Giu.*)

Tem. (Marru u halleyuni uahdi ma din !... issa x' nibda naghmel ?... x' nibda ingheidila ?... Eh, iva, ingheidila li ma nizzeuigieks sgur... ma hech ingheidila dan, ijtghuni barra 'l bieb u ma incunx nista izied nara il

helua mara ta Giuliu!... Situazioni mishuta!)

Ort. (Ankas biss hares leja!... din hagia li keghda toffendili l'amor propriu!... Basta, naghmlu dac li kalli Giuliu!) Signur...

Tem. Signurina!... (Oh, x' vuci chergha!... donna dac l'ibieh is-siggiu ghal vava!... mentri l'ohra?... oh, l'ohra *pitirros!*)

Ort. (Donnu ma iride cliemi!) Kaluli li int trid tizzeu-igin, veru dan li smait?

Tem. Altru!... (Teun fil frisch! Intaual tant daz-zujeg, li tgħaddilech ix-xeuka!)

Ort. (Ma dan bniedem tas-sile!) La ahna uehudna it-chellem, spiega ruhech, certament għandek xi hagia xi tgħeidli?

Tem. Già, għandi x' ingheidlech hagia uisk sabiha... u... tafx li għandek il mara ta huec uisk helua?

Ort. Ijdirlech li hi helua, ma għanda carattru volubbili.

Tem. Anche'l caratteri volubbili għandom il meritu.

Ort. (Stramb!... Chellu ragiun zeugi!)

Tem. Nahlef li l'cugnata tigħeċ-či taf il musica... Oh, għanda teun professura!

Ort. Anche jen, trid incantalech xi hagia?

Tem. Nisimgħech bi'l piacir collu. (Auff!)

Ort. Incantalech romanza gidida, li cul min semahha kal li hi sabiha.

Tem. (Barra minni ghax ma toħġiobnix!)

Ort. (andando al pianoforte) Haun hi.

Tem. (Da'l hin xtektni magħluk geuua 'l *Catacumbi* ta' l'Imdina!) Tippermettili nokħħod bilkegħlha, biex izied niggosta l'ċant?

Ort. Certament. Okħħod, signur.

Tem. (sedendo sulla poltrona) Oh, x' pultruna como-

da u radba!... Il belt ma insibx uahda phal din ! , nit-
lob li 'l Giuliu l' iciedijeli.)

Ort. Kabel ma incantagha irrid insemghech il cliem.

Tem. Nisimghu 'l cliem. (*sbadigliando*)

Ort. (*leggendo lentamente*)

“ In mezzo ad un boschetto

“ D' augelli un vago stuolo

“ Vola, ma il Rossignuolo

“ E' assai più caro. ”

Tem. (*sbadigliando e addormentandosi*) Oh, iva, è assai
più ca... a... ro !

Ort. (*c. s.*)

“ Sua dolce melodia

“ Alla tristezza invita

“ E l' anima è rapita

“ In pianto amaro. ”

Rieked ?... hagia ma tanc sbeija għallà !

SCENA VIII.

Emilia, e detti.

Em. (*vedendo Tem. addormentato*) Ah, ah, ah, għa-
milt acquist sabih, Ortensia!... nista nivdalech in-na-
mrat liberament,

Ort. Ma xi tridni ingheidlech, hech da 'l giuvni nofsu
migjinun?... appena kraitlu leuel vers ta dir-romanza
rakad... nixtieklech li tirnexxa ahiar minni, u da parti
tighi inciedi l' armi. (*parte a destra*)

Em. Narau ijstembahx. (*legge*)

“ Delle acque il mormorio

“ Del bosco la verdura

“ Gioja serena e pura

“ Infonde in cuore. ”

U ma iride ijstembah!... da 'l uakt mighu. (*legge forte*)

“ Ma sol la pena molce

“ Nel core addolorato

“ Il pianto ch' è versato

“ Per casto amore... (*gridandogli forte*

all' orecchio)

Tem. Min hem ?!... (*con gioja*) Oh, ma dina holma!...
din lanterna magica!

Em. Le, signur, hi semplicement jena li hatt il post ta
Emilia, li bi 'l vuci tahha rakditech.

Tem. Irkadt!... Iva, ghadech ragiun!... Oh, chem ijd-
dispiacini!

Em. Ma taf li inti mahha chiesah daks is-sile?

Tem. Tasseu! ma xi trid? Leil quasi imghoddi fi 'l car-
rozza... il ghaja... ma issa.... issa li haun int ma nor-
kode izied.

Em. (Usalna!) Signur, xi cliem u dan?... Istacar li je-
na 'l mara ta 'l habib tighech!

Tem. Naf... u dan hu id-disprament tighi!

Em. Irrifletti li int bi premura tlalt b' gharusa tighech
giuvna li malair taujelech...

Tem. Tasseu... (Dac il bmar ta Giuliu kalli iva min
ghair ma hallieni nitolbu hafna, din hagia uisk dispi-
cevoli għallia!)

Em. Zid ucol li di 'l giuvna hi mimlia bi qualitajet taiba.

Tem. Ma xi difet zghir...

Em. Ma chif ghanda teun mara biex toghioġ b'lilech?

Tem. Ghanda teun... ghanda teun... ma għandix curaig
ingheidlech... ghaliex tgħeid li jena għandi 'l marda
l' irrid dejem dac li icollu hatt iħor..., ma jena cert li
hu serakli mara li chienet tgħeid għallia! Hu izzeueg
dich li chelli nizzeueg jen!

Em. Signur... hech tcompli dad-discors... (*per andare*)

Tem. Oh, scusani, scusani !...

Em. (Ma nafx chif keghda inzom id-dahk.)

Tem. Ma...

Em. (Inhallih ijsfoga.) Tchellem, tchellem.....

Tem. Oh, ma nistax inzom izied dac li għandi f' kalbi, ismagħni, hem bzon !... Chif stait tizzeueg li 'l Giuliu ?... forsi giuvni tajeb... imma f' kalbech ma konte thos vuci li tgħidlech: x' icun mi 'l povru Temistocle, li għie f' did-digna invintat bis għalix ?! Inti iffurmait id-disperazioni ta hawn collha !

Em. Ma, signur !...

Tem. La tibzax, la timmortificax ruhech izied... già inti iccastigata biz-zejed mir-ragel tigħeġ!

Em. Mir-ragel tighi ?

Tem. Iva, ma jena ma insofrihx izied... jen naf nispara... il ghazla ta l' armi tmis lili... ghaliex hu insultani !... int tibka armla... jen nizzeugech u nibkghu nibeu flim-chien il memoria tighu.

Em. (sorridendo) Oh le, signur, ma nizzeueg kat li 'l dac li joktolli 'l zeugi.

Tem. Noktlu min għair ma inuegħi.

Em. Oh, bizzejed signur !... ijspiccia li cliemech joffendini !

Tem. Beni niscot; ma hech iggibuli spalleja ma 'l hait, tafx x' nagħmel ?... Nisirkech !

Em. U jena biex ma isirx dan taf x' nagħmel ? Nithol geuua ! (via)

Tem. Ma dina m' hix mara ! Ma issa chif nagħmel biex noħroġ min dit-tahbila ?... Hech nirrifiuta li nizzeueg l' oħtu, Giuliu icheccini barra... U ma narax izied li 'l Ortensia ! A qualunque cost jahtieg nuri lirrid nizze-

ueg l' ohtu! Haun hu dac il mostru ta Giuliu!...
Buon giornu.

SCENA IX.

Giulio, e detto.

Giu. Nitolboc ti scusani ghax halleitech uahdech, ma int taf li ragel li baka hafna zmien barra mid-dar icollu uisk huejeg x' jaghamel, uisk huejeg x' igheid li 'l martu.

Tem. (con rabbia) Chif!... mela inti tokghod titchellem ma martech ?

Giu. Naturalment.

Tem. Dauna huejeg ta 'l pastazi, ta nies ordinarj... il bejegħha tas-sulfarini u ta 'l giobon jagħmlu hech!... (U ma joffendix ruhu !... mela dan ragel tat-tiben !)

Giu. Beni, fuk ohti ma tgħeidli xei ?

Tem. (Infingiu.) Giuliu, ma hemx bzon ingheidlech ċhem, jena u inti, shna hbieb,... chem ninhabbu ?

Giu. (commosso stringendogli la mano) Oh, iva, iva.

Tem. Nista ingheidlech ?

Giu. Tħellem, għejid.

Tem. Jena in-namrat mejet min ohtoc !

Giu. (fra se) (X' uahda din ! Ortensia marti għanda teun għamlet ta 'l graziusa kuddiemu !)

Tem. U nizzeuigia !...

Giu. Mument, mument uihed !... ara kalbech xi tgħeidlech ... Inti sigur li thob l' ohti ?

Tem. Altru !... inhobba u nizzeuigia... Chif tcellimna già... imissech cument.

Giu. Cumentissimu !... (Chem kighed nagħli li għamilt di 'l biċċia !... issa chif ingheidlu li dich marti u m' hix oħti ?...) Għandek tara però oħti hix cumenta.

Tem. Collox lest.

Giu. Chif lest?

Tem. Collox.

Giu. Temistocle, meta bkait uahdech ma mar... ma oh-ti, nispera li ankas bis hattila b' ida?

Tem. Hattiela, stringeitiela u... bistiel ! ma int min dan x' jmpurtac ?

Giu. Jmpurtani uisk, u niproibich li tithol izied f' diddar !

Tem. Chif!... lili?... ghax inhob l' ohtoc?... Mela li ghettlech l'inhob il martech?

Giu. (senza riflettere) Ma chien ijmpurtani xei.

Tem. Chif!... (Ma dan kighed ijggennen!)

Giu. (ripigliandosi) Cioè: ma ijmpurtanix, ghax naf li ma hix capaci!... ma inti issib....

Tem. Li ohtoe ahiar min martech, u biex intich prova sejer nizzeuigia.

Giu. (fuori di se) I.e, le, u le!

Tem. Chif le? Uara 'l cliem u 'l cumplimenti li ghamlli-
tli, irrid nizzeuigia.

Giu. Cumplimenti!... u jen izzeuigita!

Tem. X' inhu kighed ighed?... izzeueg l' ohtu?... ma dan tilef rasu!

SCENA X.

Ortensia, Emilia, e detti.

Ort. Oh, sa f' lahhar sibt li 'l zeu...

Giu. (afferrandola per un braccio) Mara traditura!

Ort. Eh?

Giu. Jena nisbranac ma 'l complici tighech!

Ort. (sorpresa) X' complici hu?

Em. (entrando) Xi giralech, Giuliu?

Tem. Ghax ghettlu l' irrid nizzeueg l' ohtu.

Em. Ah ! tizzeuigia mela ?

Tem. Iva, naghmel sforz u nizzeuigia... ma bis biex no-kghod fein teun int, biex inghix fein tghix int... biex nista narac dejem, fi 'l ghodu, fi 'l ghaxia, b' il-leil u b' inhar !

Ort. (*che avrà fino ad ora parlato piano col marito*)

Ma le ma contc jen.

SCENA ULTIMA.

Salvu, indi, Notajo, e detti.

Salv. Haun hu, haun hu !

Tem. Min ?

Salv. In-nutar li giè biex izeueg lis-signura mas-signurina... le.. is-signur mas-signura... ankas... Oh din li imbroglia keghda timbrugliani.

Not. Signuri...

Giu. Ben venuto sur Nutar !... okghod... (*alla moglie*)
Mela inti certa li hu innamrat min ohti ?

Ort. Certissima.

Tem. (*prendendo il bastone del Notajo*) Oh, xi gimmel ta bastun !

Not. Okghod attent ghax il pum ijukala. (*deponendo sul tavolo carte ed occhiali*)

Tem. Nixtrih jen da 'l bastun u nincullalu 'l pum.

Not. Ma hux ghal beih.

Tem. Intich l' umbrella min flocu.

Not. Ma ijstax icun, signur, ghax dan ricordiu. (*prendendoglielo bruscamente lo va a portare in fondo*)

Tem. Dan pastas manificu !... (*mettendosi gli occhiali del notaro*) Oh, xi cristal chem hu tajeb !... il vista tighi, katt għadni ma sibt bi 'l vista tighi !

Not. (ritornando in dietro) Haun jen pront. (cercando gli occhiali) Sbeilha din... fein keghettu ?... ma iva ftit ilu chien f' ideja... fein mar ?

Giu. X' kighed tfitte ?

Not. In-nuciali ? (tutti li cercano)

Tem. Min jaf fein.mar ? (cercando egli pure)

Not. (vedendoli sul naso a Tem.) Signur dac in-nucciali hu tighi !

Tem. Tride intich tromba f' locu ?

Not. Ma le, le... (levandoglielo)

Tem. (gridando) Ahi !... x' inti taghmel !... ghal füt ma klaitlix imnienhri !

Not. (sedendo al tavolo) " Innanzi a me Notajo ec. ec. Ma għandi bzon nakralcom xei... ghax tafu collox... hech il għarajes iridu ijs-sottoscrivu ?

Em. Lilech, signur ! (a Tem.)

Tem. Leuel jen ?... Ma l' usu m' hux dan !...

Em. Għal did-darba bis nibdluh.

Tem. Inti trid hech ?... trid hech ?...

Em. (guardando con effetto Tem.)

Tem. Bi 'l harsa tahha iggiaghlni nizzeueg anche man-nutar !... (va a firmare) (Ftira ! Mischin jen !)

Not. (ad Emilia) Lilech, signurina, imis tissottoscrivi.

Tem. X' inti kighed tgħeid ?... Nutar, af li hatt graine !

Not. X' jindahlu 'l granci hau ?... Imis lis-signurina li tissottoscrivi. (Emilia va a firmare)

Tem. Chif !... chif !... hi issottoscrivet !... Mela int hi ? mela hi inti ?... Oh !

Giu. Iva il għarusa dich, ohti, ma jena ippresentaitie-lech phala marti, ghax daca chien l'unicu mez biex tinnamra minna, għaliex lilech.. izied il borma ta' giara toħġgiboc ...

Tem. (guardando *Ortensia*) Giuliu, tafx li martecli hi
sbeilha uisk!

Giu. Oh! seirin nibdgħu min gidid?

Tem. Le le!...

Em. Sur Temistocle eja nagħmlu 'l pattijet tagħna.

Tem. Pattijet mighech?... dac collu li trid!

Em. Irrid nagħmel dac collu li jogħgiobni.

Tem. Seuua!

Em. Irrid immur it-teatru.

Tem. Tajeb!

Em. Il balli... il festi.

Tem. Ahiar, u ahiar!

Em. U jech int ma teunx tista tuassalni, insib...

Tem. Lili stes l' innuasslech fein trid int, li nieħdoc fein
jogħgiob lilech; u mil lum stes infitħex imbibdel il ca-
rattru li għandi, għal biex ma tattaccax inti ucol bi 'l
marda ta 'l Borma ta 'l giara.

FINE.

